

7. SINIF DIN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ

1. DÖNEM 1. ORTAK YAZILI SINAV PROVASI · PUANLAMA ANAHTARI

Senaryo 1 · Kitapçık A · Sezgi Empati Educational Assessments · www.sanalsinav.com

1. DKAB.7.1.1 · Melekleri sınıflandırabilme · orta

15 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	I'î vahiy getiren melek (Cebrail) grubuna yerleştirir.	4
a)	II ve III'ü insanın yaptıklarını yazan melekler (Kirâmen kâtibîn) grubuna yerleştirir (II'de "yazıcılar" ifadesi esastır; "bekçiler" ifadesine dayanarak II'yi koruyucu meleklerle de ilişkilendiren gerekçeli cevap kabul edilir).	4
a)	IV'ü insanı koruyan melekler (hafaza melekleri) grubuna yerleştirir.	4
b)	Ölçütün görev olduğunu belirtir ve bir ayetteki ipucu ifadeyle gerekçelendirir (ör. "alıp kaydetmektedir", "onu korurlar").	3

a) Örnek cevap: I: vahiy getiren melek (Cebrail). II ve III: insanın yaptıklarını yazan melekler (Kirâmen kâtibîn). IV: insanı koruyan melekler (hafaza).

b) Örnek cevap: Meleklerin görevlerine göre sınıflandırdım. Örneğin III'ü yazan melekler grubuna koydum; çünkü ayette meleklerin insanın yaptıklarını "alıp kaydettiği" bildiriliyor.

Sık hatalar: II ve III'ü farklı gruplara koymak; Ölçütü belirtmeden yalnızca gruplamak

2. DKAB.7.1.2 · Ahiret hayatının aşamalarını çözümleyebilme · orta

15 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	I'î kıyametin kopması ve/veya yeniden diriliş (ba's) ile eşleştirir (ikisinden birini yazan da puan alır).	4
a)	II'yi mizan (amellerin tartılması) ile eşleştirir.	4
a)	III'ü hesap (amel defterinin verilmesi) ile eşleştirir.	4
b)	Bir eşleştirmeyi ayetteki ipucu ifadeyle gerekçelendirir (ör. "Sûr'a bir daha üflenir ... kalkmış bekliyorlar", "adalet terazileri", "Oku kitabını!").	3

a) Örnek cevap: I: Kıyametin kopması ve yeniden diriliş (ba's). II: Mizan. III: Hesap (amel defterinin verilmesi).

b) Örnek cevap: II'yi mizanla eşleştirdim; çünkü ayette "adalet terazileri kuracağız" ifadesi geçiyor. Mizan, amellerin tartılması demektir.

Sık hatalar: I'deki iki üfleme tek bir olay saymak; Gerekçe olarak ayetten ifade göstermemek

3. DKAB.7.1.2 · Ahiret hayatının aşamalarını çözümleyebilme · zor

15 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Hesap ve mizanda da mahkemedeki gibi yapılanların ortaya konup değerlendirildiğini belirtir.	3
a)	Her ikisinde de bir karar/karşılık verildiğini belirtir.	3
b)	Ahirette "zerre kadar" iyiliğin ve kötülüğün bile hesaba katılacağını ayete dayanarak belirtir.	3
b)	Ahirette hiç kimseye haksızlık yapılmayacağını, yargılamanın Allah'ın mutlak adaletiyle olacağını belirtir.	3
b)	Dünyadaki mahkemelerin yanılabilceğini, delil bulunamayan ya da gizli kalan işleri bilemeyebileceğini belirterek farkı gerekçelendirir.	3

a) Örnek cevap: Mahkemede yapılan işler delilleriyle ortaya konur ve bir karar verilir. Hesap ve mizanda da insanın dünyada yaptıkları ortaya konur, tartılır ve karşılığı verilir. Bu yönüyle benzetme uygundur.

b) Örnek cevap: Dünyadaki mahkemeler yanılabilir; delil bulunamayan ya da gizli kalan işleri bilemeyebilir. Ahirette ise Allah her şeyi bilir; ayetlere göre zerre kadar iyilik ya da kötülük bile karşılıksız kalmaz ve kimseye zerre kadar zulmedilmez. Bu yüzden ahiretteki yargılama mutlak adaletle olur.

Sık hatalar: Yalnızca benzerlikleri yazıp farkları göstermemek; Farkları ayetlerle desteklememek

4. DKAB.7.1.3 · Melek ve ahiret inancının insana kazandırdıkları konusunda analitik düşünebilme · kolay

10 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Meriç'in her davranışının kaydedildiğini düşünerek kopya çekmekten vazgeçtiğini belirtir.	4
a)	Bunu kimse görmese de sorumluluk duyma/öz denetimle ilişkilendirir.	3
b)	Okul hayatından inançla ilişkili uygun bir örnek yazar (ör. bulduğu parayı sahibine vermek, nöbetini kimse denetlemese de yapmak).	3

a) Örnek cevap: Meriç, öğretmen görmese bile yaptıklarının melekler tarafından kaydedildiğini düşündüğü için kopya çekmedi. Bu inanç ona kimse görmese de doğru davranma bilinci kazandırdı.

b) Örnek cevap: Kimse denetlemese de sınıf nöbetini aksatmadan yapmak.

Sık hatalar: İnancı yazıp davranışa etkisini açıklamamak; Okul hayatıyla ilgisiz ya da inançla bağlantısız örnek vermek

5. DKAB.7.1.3 · Melek ve ahiret inancının insana kazandırdıkları konusunda analitik düşünebilme · orta

10 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	En küçük iyiliğin bile karşılıksız kalmayacağını belirtir.	3
a)	Bunun Elif'i küçük iyilikleri sürdürmeye yönelttiğini/motive ettiğini açıklar.	3
b)	En küçük kötülüğün bile hesabının sorulacağını belirtir.	2
b)	Bunun kişiyi küçük yanlışları önemsiz görmekten alıkoyup daha dikkatli davranmaya yöneltceğini açıklar.	2

a) Örnek cevap: Ayet, zerre kadar iyiliğin bile karşılıksız kalmayacağını bildiriyor. Bu yüzden Elif, bir kuşa su koymak ya da yaşlı komşusunun poşetini taşımak gibi küçük iyilikleri boşuna yapmadığını bilir ve sürdürmeye istekli olur.

b) Örnek cevap: Ayet, zerre kadar kötülüğün bile karşılığının görüleceğini bildiriyor. Buna inanan kişi "küçük" dediği yanlışları da önemser; örneğin kantinde fazla verilen para üstünü geri verir. Böylece küçük yanlışların büyük alışkanlıklara dönüşmesinin önüne geçer.

Sık hatalar: Ayetin yalnızca iyilik ya da yalnızca kötülük yönünü ele almak; Analizi somut bir davranışa bağlamamak

6. DKAB.7.1.3 · Melek ve ahiret inancının insana kazandırdıkları konusunda analitik düşünebilme · orta

10 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Zeynep'in görüşünü seçer.	2
a)	Ahiret inancının dünyada sorumluluk bilinciyle yaşamayı gerektirdiğini belirterek gerekçelendirir.	2
b)	Kerem'in ya da Burak'ın görüşündeki yanlışlığı açıkça belirtir.	2
b)	Eleştirisini gerekçelendirir (ör. ahiretteki karşılık dünyadaki çalışmaya bağlıdır; meleklerin yazması insanı çaresiz bırakmaz, tam tersine yaptıklarına dikkat etmeye yöneltir).	4

a) Örnek cevap: Zeynep'in görüşü uyumludur; çünkü ahirete inanan kişi dünyada yaptıklarının karşılığını göreceğini bilir ve her işini sorumluluk bilinciyle yapar.

b) Örnek cevap: Kerem'in görüşü yanlıştır. Ahirette insan, dünyada yaptıklarının karşılığını görür. Bu yüzden ahirete inanan biri dünya işlerini ihmal etmez; ders çalışır, ailesine ve çevresine karşı görevlerini yerine getirir. Ahiret inancı dünyayı önemsizleştirmez, dünyadaki her işi anlamlı kılar.

Sık hatalar: Doğru görüşü seçip gerekçe yazmamak; Eleştiride yalnızca "yanlış" deyip nedenini açıklamamak

7. DKAB.7.1.4 · Nâs suresini ve bu surenin anlamını okuyarak yorumlayabilme · zor

15 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Felak suresinde daha çok dış kötülüklerden (gece, hasetçi, düşümlere üfleyenler) sığınıldığını belirtir.	3
a)	Nâs suresinde insanın kalbine/içine yönelen kötülükten (vesvese) sığınıldığını belirtir.	3
b)	Üç sıfatın Allah'ın insanı yaratıp yetiştiren, onun üzerinde tek hâkim olan ve tek ibadet edilen olduğunu anlattığını belirtir.	3
b)	Kalbe yönelen gizli tehlikeye karşı sığınılacak gerçek koruyucunun, insanın her yönüne hâkim olan Allah olduğunu yorumlar.	6

a) Örnek cevap: Felak suresinde gecenin karanlığı, hasetçi ve düşümlere üfleyenler gibi insanın dışından gelen kötülüklerden Allah'a sığınılır. Nâs suresinde ise insanın kalbine sinsice fısıldanan vesveseden, yani içten gelen kötülükten sığınılır.

b) Örnek cevap: Allah insanların Rabbidir; onları yaratır ve yetiştirir. Melik'idir; her şeyin tek hâkimidir. İlah'ıdır; tek ibadet edilendir. Vesvese insanın kalbine sinsice girdiği için ondan korunmak zordur. İnsanın kalbine ve bütün hayatına hâkim olan Allah'a sığınmak, bu gizli tehlikeye karşı en güçlü korumadır.

Sık hatalar: İki sureyi yalnızca ayet sayısı gibi biçimsel yönlerden karşılaştırmak; Üç sıfatı yazıp vesveseyle ilişkilendirmemek

8. DKAB.7.2.1 · Hac ve umre ibadetlerini çözümleyebilme · orta

10 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Umrede de ihrama girildiğini belirtir.	3
a)	Umrede de tavaf (umre tavafı; "ziyaret tavafı" yazan da kabul edilir), sa'y ve tıraş yapıldığını belirtir (üçü tam puan, ikisi ölçüt puanının yarısı).	3
b)	Arafat vakfesinin belirli bir günde (9 Zilhicce, arefe günü) yapıldığını görselden belirtir.	2
b)	Haccın Arafat, Müzdelife ve şeytan taşlama gibi belirli günlere bağlı uygulamaları olduğu için ancak hac zamanında yapılabileceği sonucuna ulaşır.	2

a) Örnek cevap: İhrama girme, tavaf, sa'y ve tıraş olma umrede de yapılır.

b) Örnek cevap: Görselde Arafat vakfesinin 9 Zilhicce'de, Müzdelife vakfesinin bayram gecesini ve sabahında, şeytan taşlamanın bayram günlerinde yapıldığı görülüyor. Bu uygulamalar belirli günlere bağlı olduğu için hac yalnızca o günlerde yapılabilir. Umrede ise bu uygulamalar yoktur.

Sık hatalar: Arafat vakfesini umrede de yapılan bir uygulama sanmak; Nedeni görseldeki tarihlere dayandırmamak